

שישה חוטאים שלא חטאו ... או שכן
 כל האומר <פלוני> חטא - אינו אלא טועה
 הרב מואיז נבון

בבלי מסכת שבת דף נה עמוד ב – ראובן, בני עלי, בני שמואל, דוד, ושלמה, ויואש: סימן.

~ **ראובן** ~

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר ראובן חטא - אינו אלא טועה,
רש"י: כל האומר ראובן חטא - במעשה בלהה.

בראשית פרק לה, כב ויהי בשכן ישראל בארץ החורב ויגדל ראובן וישפב את בלהה פילגש
 אביו וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר:

שנאמר "ויהיו בני יעקב שנים עשר" מלמד שכולן שקולים כאחת. אלא מה אני מקיים "וישכב את
 בלהה פילגש אביו" - מלמד שבלבל מצעו של אביו, ומעלה עליו הכתוב כאילו שכב עמה. ... מה אני
 מקיים וישכב את בלהה פילגש אביו - **עליון אמו תבע**. ...

... "פחז כמים" ... רבי יהושע אומר: פסעתה על דת, **חטאת, זנית**.

שמואל ב טז, כ-כא ויאמר אבשלום אל אחיתפל הבו לכם עצה מהנעשה [להיות מלך]:
 (כא) ויאמר אחיתפל אל אבשלום **בוא אל פלגשי אביך** ...

~ **בני עלי** ~

... אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר בני עלי חטאו - אינו אלא טועה,
רש"י: כל האומר בני עלי חטאו - באשת איש

שנאמר "ושם שני בני עלי ... חפני ופנחס כהנים לה". סבר לה כרב, דאמר רב: פנחס לא חטא.
 מקיש חפני לפנחס, מה פנחס לא חטא - אף חפני לא חטא. אלא מה אני מקיים "אשר ישכבון את
 הנשים", מתוך ששהו את קניהן, שלא הלכו אצל בעליהן [לילה אחת - רד"ק ש"א ב: כב]-מעלה
 עליהן הכתוב כאילו שכבום. ...

רש"י שמואל א פרק ב פסוק כב

(כב) אשר ישכבון – כמשמעו. ורבותינו אמרו מתוך ששהו את קניהן והם היו ממתנינות עד
 שתראן קניהן קריבין מעלה עליהם כאלו שכבום:

~ **בני שמואל** ~

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר [דף נו.] בני שמואל חטאו - אינו אלא טועה,
רש"י: בני שמואל חטאו - במקח שוחד והטיית דין.

שמואל א פרק ח (א) ויהי כאשר זקן שמואל וישם את בניו שפטים לישראל: ...
 (ג) ולא הלכו בניו בדרך ויטו אחרי הצע ויקח שחד ויטו משפט: פ

שנאמר "ויהי כאשר זקן שמואל ולא הלכו בניו בדרכיו", בדרכיו הוא דלא הלכו - מיחטא נמי לא
 חטאו. אלא מה אני מקיים "ויטו אחרי הצע" - שלא עשו כמעשה אביהם, שהיה שמואל הצדיק
 מחזר בכל מקומות ישראל ודן אותם בעריהם, שנאמר "והלך מדי שנה בשנה וסבב בית אל והגלגל
 והמצפה ושפט את ישראל". והם לא עשו כן, אלא ישבו בעריהם כדי להרבות שכר לחזניהן
 ולסופריהן. ...

רש"י שמואל א פרק ח פסוק ג

(ג) ויטו - הם עצמם: ויטו - דבר אחר דהיינו המשפט. ורבותינו אמרו לא חטאו בני שמואל
 אלא לא הלכו בדרכי אביהן שהיה מחזר בכל מקומות ישראל ושופטן בעריהן והם לא עשו
 כן כדי להרבות שכר לחזניהם ולסופריהם:

~ **דוד** ~

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר דוד חטא - אינו אלא טועה,
רש"י: דוד חטא - בבת שבע, קודם שקבלה גט.

שמואל ב פרק יב פסוק ט

מדוע בזית את דוד בר קוק לעשות הרע בעיני את אוריה החתי הפית בחרב ואת אשתו
 לקחת לד לאשה ואתו הרגת בחרב בני עמון:

שנאמר "ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וה' עמו וגו'", אפשר חטא בא לידו ושכינה עמו? אלא מה אני מקיים "מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע" - שביקש לעשות ולא עשה. ... את אוריה החתי הכית בחרב - שהיה לך לדונו [על מרידה] בסנהדרין ולא דנת. ואת אשתו לקחת לך לאשה - ליקוחין יש לך בה. דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט כריתות לאשתו, שנאמר ...

הרי"ף (פינטו) בעין יעקב (כל האומר דוד)

... אני אומר ד[רבי שמואל בר נחמני בשם] רבי יונתן סבר דאע"פ שקבלה הגט וניצול מעריות מ"מ לא ניצול דוד מחילול ה', וכן לדברי התוספות שהיה גט כריתות מ"מ היו שומרות הנשים אמונה לחזור לבעליהן בשובם בשלום מהמלחמה. ועל זה נסתלקה ממנו שכינה ופירשו ממנו סנהדרין עד שחזר בתשובה ...

~ שלמה ~

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר שלמה חטא - אינו אלא טועה, רש"י: שלמה חטא - בעבודה זרה.

מלכים א פרק יא פסוק ד וַיְהִי לְעֵת זָקְנָת שְׁלֹמֹה נָשְׂיו הַטּוֹ אֶת לְבָבוֹ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא הָיָה לְבָבוֹ שְׁלָם עִם יְקֹנֶק אֱלֹהֵיו כְּלָבֵב דָּוִד אָבִיו:

שנאמר "ולא היה לבבו שלם עם ה' אלהיו כלבב דוד אביו", כלבב דוד אביו הוא דלא הוה - מיחטא נמי לא חטא. אלא מה אני מקיים "וַיְהִי לְעֵת זָקְנָת שְׁלֹמֹה נָשְׂיו הַטּוֹ אֶת לְבָבוֹ" - ... הכי קאמר: "ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו" ללכת אחרי אלהים אחרים - ולא הלך. ... והכתיב "ויעש שלמה הרע בעיני ה'" - אלא מפני שהיה לו למחות בנשיו, ולא מיחה, מעלה עליו הכתוב כאילו חטא.

... אמר רב יהודה אמר שמואל: בשעה שנשא שלמה את בת פרעה ירד גבריאלי ונעץ קנה בים, ועלה בו שירטון, ועליו נבנה כרך גדול [של רומי]. ...

~ יאשיהו ~

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר יאשיהו חטא - אינו אלא טועה, רש"י: יאשיהו חטא - דכתיב "שב אל ה'" משמע דחטא מעיקרא.

מלכים ב פרק כג פסוק כה וַיִּכְמְהוּ לְאַהֲרֵיהָ לְפָנָיו מֶלֶךְ אֲשֶׁר־שָׁב אֶל־יְקֹנֶק בְּכָל־לְבָבוֹ וּבְכָל־נַפְשׁוֹ וּבְכָל־מְאֹדוֹ כָּל־תּוֹרַת מֹשֶׁה וְאַחֲרָיו לֹא־קָם כָּמָהוּ:

שנאמר "ויעש הישר בעיני ה' וילך בכל דרך דוד אביו" אלא מה אני מקיים "וכמהו לא היה לפניו מלך אשר שב וגו'" - שכל דין שדן מבן שמנה עד שמנה עשרה החזירן להן.

רש"י מסכת שבת דף נו עמוד ב

מבן שמונה - שישב על כסא מלכותו, דכתיב "בְּרִשְׁמֹנָה שָׁנָה יֹאשִׁיָּהוּ בְּמֶלְכוֹ" מלכים ב (כב, א). עד בן שמונה עשרה - שמצא חלקיה את הספר [תורה], ועיין ודקדק בתורה ובדיניה בכתב ובעל פה, והבין שמא טעה בדינא.

טור חושן משפט הלכות דיינים סימן ח

וכל דין שאינו דן דין אמת לאמתו גורם לשכינה שתסתלק מישראל! וכל דין שנוטל ממון מזה ונותנו לזה שלא כדין הקדוש ברוך הוא נוטל ממנו נפשות:

שמה תאמר: נטל מזה ונתן לזה [לתקן טעותו] - תלמוד לומר "בכל מאדו" - שנתן להם משלו. ... תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נד עמוד א - [בקריאת שמע] "ובכל מאדך" - בכל ממונך.

ופליגא דרב, דאמר רב: אין לך גדול בבעלי תשובה יותר מיאשיהו בדורו [מהרש"א]: היינו דמשמע ליה דקאי "אשר שב" נמי א"בכל לבבו ובכל נפשו" וק"ל:

על המנהיג בפוטנציאל להכיר מקומו. אסור לגנוב את ההנהגה.	ראובן
על המנהיג למסור את נפשו לציבור (בדת). ולהיות רגיש לצרכיהם.	בני עלי
על המנהיג למסור את נפשו לציבור (במשפט). ולהיות נגיש לצרכיהם.	בני שמואל
על המנהיג להתנהג מלפנים משורת הדין, כי מה שנראה לעין יכול לגרום לחילול השם.	דוד
על המנהיג לדעת בין עיקר לטפל. פולטוקה משרתת את האידיאל (התורה), ולא הפוך.	שלמה
על המנהיג לשפוט ולהנהיג לפי האמת (ולא לפי דעות סובייקטיביות).	יאשיהו